

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11035/2024
02.04.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Данијел Костић, адвокат из ..., против туженог Град Пирот, чији је законски заступник Градско правобранилаштво Пирот, ради накнаде за експроприсану непокретност, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4825/2023 од 06.02.2024. године, у седници одржаној 02.04.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4825/2023 од 06.02.2024. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4825/2023 од 06.02.2024. године и пресуда Основног суда у Пироту П 596/23 од 08.11.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П 596/23 од 08.11.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужени изградњом пута Церова – Мирковци – Јабучко равниште извршио заузеће дела непокретности у својини тужиоца на кп .., кп .., кп .., кп .. све КО ..., укупне површини од 1403 м², у површинама ближе означеним у том ставу изреке. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужени по основу фактичке експропријације стицалац права својине на деловима катастарских парцела кп бр. .., .. и .. КО ..., у укупној површини од 1403 м², и то делова ближе описаних у том ставу изреке, па је овлашћен тужени да у поступку код Службе за катастар непокретности на истима изврши упис права својине на своје име а да тужиоца избрише са правом својине за површине заузетих делова катастарских парцела тужиоца. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде за заузети део парцела због фактичке експропријације исплати износе ближе описане у том ставу изреке са законском затезном каматом почев од 08.11.2023. године као дана пресуђења па до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 158.448,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4825/2023 од 06.02.2024. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 596/23 од 08.11.2023. године и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП, Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе због чега је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ималац права својине на кп бр. ..., .. и .. уписане у ЛН број .. КО ..., преко којих пролази пут Церова – Јабучко равниште, чија је изградња финансирана на основу Уговора закљученог између Министарства економије и регионалног развоја и Друштвеног фонда за путеве Општине Пирот од 22.04.2008. године. Предметни пут је просечне ширине 4 метара с тим што са леве и десне стране пута постоји део насипа, није у потпуности изграђен већ је извршено трасирање пута, није асфалтиран а фактичке и правне радње у вези изградње спорног пута предузимане су 2008. и 2009. године. Пут није проглашен за некатегорисани пут нити је уписан у катастар. Оценом налаза вештака пољопривредне струке утврђена је тржишна вредност заузетог дела катастарских парцела.

Нижестепени судови су усвојили тужбени захтев са образложењем да је уговором од 22.04.2008. године, који је закључен између Министарства економије и регионалног развоја са једне стране и Друштвеног фонда за путеве Општине Пирот уговорена изградња путног правца Церова – Јабучко равниште са пратећом каналском мрежом а дописом Министарства саобраћаја и инфраструктуре од 12.10.2015. године, одговорено је на захтев ББ у вези фактичке експропријације спорних парцела где је наведено да је фактичку експропријацију спровела општина Пирот. Пут није у потпуности изграђен већ је извршено трасирање пута али је вештачењем утврђено да је пут проходан. Пут није асфалтиран и у потпуности завршен а фактичке и правне радње у вези изградње спорног пута предузимане су 2008. и 2009. године. Пут није проглашен за некатегорисани пут нити уписан у катастар али постоји јасна намера да се пут изгради.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права што је имало за последицу непотпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије зајемчено је мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1) и прописано да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Према ставу 3. те одредбе законом се може ограничити начин коришћења имовине.

Према члану 1. Протокола 1. уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Држави је допуштено да примењује законе које сматра потребним како би регулисала коришћење имовине. Такво регулисање коришћења или употребе имовине мора бити у складу са општим интересом (или да би се обезбедила наплата пореза или других дажбина или казни).

У конкретном случају пут који пролази кроз катастарске парцеле тужиоца није асфалтиран, није у потпуности завршен, није проглашен за некатегорисани пут, нити је извршен упис пута у катастар. Уговором који је закључен између Министарства економије и регионалног развоја и Друштвеног фонда за путеве Општине Пирот од 22.04.2008. године, уговорена изградња путног правца Церова – Јабучко равниште са пратећом каналском мрежом а правне и фактичке радње за изградњу пута предузете 2008. и 2009. године. Међутим, уговор који није спроведен у дужем временском периоду може повредити право власника имовине обухваћене овим уговором за њено мирно уживање и без одузимања. Са становишта одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. став 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију, као и у складу са ставовима израженим у пресудама Европског суда за људска права, доношењем планских аката и њиховим неспровођењем у неразумно дугом временском периоду може бити повређено право власника на мирно уживање имовине и у случају када активности државе не иду толико далеко да власника лише својине на одређеном земљишту које чини његову имовину. Да ли је власнику у таквом случају повређено право на мирно уживање имовине и да ли му за то припада накнада и у ком обиму и висини процењује се у зависности од околности сваког конкретног случаја. При том је нарочито од значаја утврђење чињеница на који начин је власник имовину користио до доношења планског акта и у којој мери и на који начин је ускраћен или ограничен у начину коришћења. Ове чињенице, као и висину накнаде због евентуалног ограничења права на мирно уживање имовине доказује тужилац у складу са правилом из члана 231. став 1. ЗПП.. Из наведених разлога обе нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Пошто је плански акт тек услов да се утврди јавни интерес за експропријацију првостепени суд је пропустио да утврди, ради правилне примене материјалног права да ли је плански акт донет и ако није, да ли се тако трасирани пут користи за пролаз од стране других лица, па је тужилац онемогућен да предметне парцеле користи на начин на који их је користио пре закључења уговора на који се позива, и да ли му је смањена могућност располагања имовином искључиво из разлога што је иста предмет уговора који је закључен између Министарства економије и регионалног развоја и Друштвеног фонда за путеве Општине Пирот, због чега евентуално трпи штету у одређеном обиму и висини.

Са изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић